

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI
DEPARTAMENT WSPÓLPRACY Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Warszawa, 06 sierpnia 2021 r.

DWST-WPZN.5028.23.2021.DC

Pani

Ewa Malinowska-Grupińska

Przewodnicząca Rady Miasta

Stolecznego W-warszawy

WS - k. Edukacji
08.08.2021

Włodzisław Ptaszowski
Wiceprzewodniczący
Rady m.st. Warszawy

2021.08-09 -8-

Szanowna Pani Przewodnicząca,

odpowiadając na pismo z 16 lipca 2021 r. (znak: RW-WS.004.338.2021.ABI), oraz pismo z 16 lipca 2021 r. (znak: RW-WS.004.339.2021.ABI), przy których przekazane zostało stanowisko nr 33 Rady Miasta Stolecznego Warszawy z 8 lipca 2021 r. w sprawie planowanych przez rząd Prawa i Sprawiedliwości zmian w ustawie - Prawo oświatowe, które wpłynęły odpowiednio 19 lipca 2021 r. oraz 22 lipca 2021 r. od Pana Michela Dworczyka, Ministra - Członka Rady Ministrów, przy piśmie z 21 lipca 2021 r. (znak: BPRM.517.15.5.2021.JP), uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z art. 163 Konstytucji RP samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Zasada decentralizacji doznaje ograniczeń już na poziomie ustawy zasadniczej. Obowiązujący porządek prawny nie pozbawiałby więc ustawodawcy możliwości zwiększenia kompetencji kuratora oświaty kosztem organu prowadzącego. Niemniej jednak, zaproponowane rozwiązania wzmacniające kompetencje nadzorcze kuratora nie umniejsza kompetencji samorządów w zakresie edukacji publicznej. Tak jak dotychczas, pozostaną organami prowadzącymi szkoły,

Zwiększenie uprawnień nadzorczych kuratora oświaty zapewni natomiast przestrzeganie przepisów prawa (oswiatowego) przez dyrektorów szkół. W konsekwencji przyczyni się do polepszenia uczniom warunków bezpieczeństwa, opieki i prawa do nauki.

Uprzejmie wyjaśniam, że rozwiązania zawarte w projekcie ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw nie mają na celu centralizacji oświaty czy też ograniczenia autonomii szkół.

Celem rozwiązań, które zostały zawarte w niniejszym projekcie ustawy, jest przede wszystkim wznowienie roli organów sprawujących nadzór pedagogiczny, w tym kuratorów oświaty w kwestiach dotyczących funkcjonowania szkół i placówek. Podkreślić należy, że organy nadzoru pedagogicznego, w szczególności kuratorzy oświaty, pełnią niezwykle ważną rolę w systemie oświaty. Organ nadzoru pedagogicznego przede wszystkim obowiązany do szczególnej dbałości o właściwą jakość szeroko pojętej edukacji (kształcenie, wychowanie i opieka) oraz jej badania i oceniania.

W celu zapewnienia wszystkim uczniom jak najlepszych warunków kształcenia, wychowania oraz opieki, niezmiernie ważne jest, aby stanowisko dyrektora szkoły zajmowała osoba, która gwarantuje należyte wykonanie powierzonych jej zadań, ale również która swoją wiedzą, doświadczeniem i postawą umożliwi najlepsze funkcjonowanie i organizację pracy kierowanej przez nią szkoły.

Wskazać należy, że organ sprawujący nadzór pedagogiczny ze względu na zakres powierzonych mu w ustawie - Prawo oświatowe¹ zadań i kompetencji ma niewątpliwie najlepsze rozeznanie na temat wiedzy i umiejętności, jakie powinien posiadać kandydat na dyrektora szkoły, aby mógł w pełni realizować zadania i obowiązki wynikające z zakresu działalności dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej szkoły. W związku z tym w przedmiotowym projekcie ustawy proponuje się m.in.:

1) wzmocnienie roli organu sprawującego nadzór pedagogiczny m.in. w kwestii wyboru kandydata na stanowisko dyrektora poprzez zwiększenie liczby jego przedstawicieli w składzie komisji konkursowej i tym samym zwiększenie liczby przystępujących im głosów w głosowaniu, z zastrzeżeniem, że organ ten może zgłosić mniejszą liczbę swoich przedstawicieli biorących udział w posiedzeniu komisji konkursowej, którym w głosowaniu zawsze przystępować będzie łącznie pięć głosów. Podobna zasada będzie przewidziana w przypadku przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę. Tak więc w skład komisji konkursowej powoływanych będzie do trzech przedstawicieli organu prowadzącego, z zastrzeżeniem, że niezależnie od liczby tych przedstawicieli biorących udział w posiedzeniu komisji konkursowej, w głosowaniu przedstawicielom tym zawsze przystępować będą łącznie trzy głosy. Przy czym wprowadzenie tego rozwiązania nie oznacza, że organ nadzoru pedagogicznego będzie samodzielnie wybierał kandydata na stanowisko dyrektora. Kompetencja ta nadal będzie należała do komisji konkursowej

¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082).

powołanej przez organ prowadzący szkołę lub placówkę, w skład której oprócz przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny i organu prowadzącego wchodzić będą tak, jak dotychczas przedstawiciele rady pedagogicznej oraz rady rodziców a także przedstawiciele organizacji związkowych, a ponadto

2) umożliwienie temu organowi wnioskowania do organu prowadzącego:

- o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki, który uchyla się od realizacji zaleceń wydanych w wyniku czynności nadzoru pedagogicznego. Jednakże zanim to nastąpi, organ sprawujący nadzór pedagogiczny wezwie dyrektora szkoły lub placówki do wyjaśnienia przyczyn niezrealizowania zaleceń. Dyrektor szkoły lub placówki będzie miał natomiast 7 dni na przekazanie ww. wyjaśnień organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny. Organ sprawujący nadzór pedagogiczny będzie mógł zaś w terminie 7 dni od dnia otrzymania wyjaśnień lub upływu terminu na ich przekazanie wyznaczyć dyrektorowi szkoły lub placówki ostateczny termin realizacji tych zaleceń. Dopiero niezrealizowanie przez dyrektora szkoły lub placówki zaleceń w ostatecznym terminie wyznaczonym przez ww. organ pozwoli temu organowi wystąpić do organu prowadzącego szkołę lub placówkę z wnioskiem o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia,

- o zawieszenie dyrektora szkoły, przed złożeniem przez rzecznika dyscyplinarnego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, w sytuacji gdy organ sprawujący nadzór pedagogiczny w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego stwierdzi uchybienia związane z zagrożeniem bezpieczeństwa uczniów w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Wprowadzenie tego rozwiązania będzie dotyczyło wyłącznie spraw niecierpiących zwłoki, tj. wymagających natychmiastowego wyeliminowania zagrożenia dla dobra uczniów. Jednocześnie powyższe nie pozbawi tego dyrektora prawa do złożenia odwołania od decyzji o zawieszeniu go w pełnieniu obowiązków, tak jak ma to miejsce w przypadku podjęcia przez organ prowadzący daną szkołę decyzji o zawieszeniu dyrektora tej szkoły w pełnieniu obowiązków przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, o ile sam uzna, że jest to sprawa niecierpiąca zwłoki. Instytucja zawieszenia dyrektora przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego już funkcjonuje w obowiązującym porządku prawnym - art. 85¹ ustawy - Karta Nauczyciela². Decyzję taką podejmuje obecnie organ prowadzący. Nowelizacja zakłada więc jedynie wnioskowanie kuratora oświaty o zawieszenie dyrektora szkoły w sprawach niecierpiących zwłoki. Co jest o tyle uzasadnione, że kurator oświaty prowadzący nadzór kontrolny może uzyskać wiedzę o nieprawidłowościach przed organem prowadzącym.

² Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, z późn. zm.).

Jednocześnie należy wyjaśnić, że przedmiotowy projekt ustawy nie zakłada nowych możliwości w zakresie kontroli szkół. Kontrole będą prowadzone z zachowaniem dotychczasowych procedur, zgodnie z którymi dyrektorom szkół i placówek mogą być wydawane zalecenia wynikające z przeprowadzonych czynności nadzoru wraz z terminem ich realizacji. Projektowane rozwiązania mają na celu wyeliminowanie przypadków nierealizowania przez dyrektorów szkół i placówek otrzymanych w wyniku nadzoru pedagogicznego zaleceń.

Odnosząc się natomiast do kwestii dotyczących działalności organizacji pozarządowych w szkołach informuję, że przepisy oświatowe³ opisują procedurę, której wykonanie (z udziałem rady rodziców) może wzbogacać ofertę dydaktyczną konkretnej szkoły. W związku z tym, że jest to aktywność wspierająca szkołę nie może się ona wiązać z realizacją zadań obowiązkowych dla ucznia. Rodzice ucznia mogą również zdecydować o odmowie uczestnictwa w takich zajęciach. Minister Edukacji i Nauki umożliwi dyrektorom szkół i placówek wielostronną współpracę z organizacjami pozarządowymi. Jednak podejmowanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wymaga zgody rady rodziców, która jest jednym z organów szkoły.

Uprzejmie wyjaśniam, że zmiany przepisów ustawy - Prawo oświatowe w zakresie działalności prowadzonej przez stowarzyszenia i inne organizacje, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły lub placówki planuje się wprowadzić ze względu na często występujące wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie.

Zgodnie z projektem ustawy dyrektor będzie miał obowiązek uzyskać pozytywną opinię kuratora oświaty, a w przypadku szkoły artystycznej, placówki artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, dla uczniów szkół artystycznych - specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ww. ustawy, przed rozpoczęciem zajęć oraz przedstawić rodzicom ucznia lub pełnoletniemu uczniowi informację o celach i treściach programu zajęć, a na wniosek rodzica lub pełnoletniego ucznia - również materiały wykorzystywane do realizacji programu zajęć.

Taka procedura wpłynie na zwiększenie świadomości uczniów i rodziców o treściach zawartych w zaproponowanych programach. Rodzice powinni mieć prawo do decydowania o udziale dziecka w zajęciach, jak również zasięgnięcia informacji, np. o posiadanym przez osoby prowadzące zajęcia doświadczeniu

³ Art. 68 ust. 1 pkt 9 oraz art. 86 ust. 1 i 2 ww. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe,

zawodowym, kompetencjach i umiejętnościach w zakresie objętym zajęciarni. Opinie organu sprawującego nadzór pedagogiczny nie będą wymagane w przypadku organizacji i prowadzenia zajęć w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej].

Z wyrazami szacunku

Marcin Nowak
Zastępca Dyrektora
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Pan Mateusz Morawiecki - Prezes Rady Ministrów (dotyczy pisma z 21 lipca 2021 r. (znak: BPRM.517.15.5.2021.JP)).